

Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete inom elevhälsans medicinska insats.

Innehållsansvarig Christina Leach Bitr enhetschef/Verksamhetschef

Detta dokumentet beskriver hur det ska tillämpas i Nacka kommun och revideras årligen av verksamhetschef för EMI.

Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete inom elevhälsans medicinska insatser.....	3
Lagar	3
Organisation	3
Organisationstråd, BUF.....	4
Ansvarsfördelning.....	4
Vårdgivare.....	4
Verksamhetschef	4
Skolläkare med ledningsansvar	5
Skolstödschef	4
Rektor.....	5
Skolsköterska och skolläkare.....	5
Kompetenser.....	6
Samverkan	6
Internt	6
Ledningssystemets innehåll.....	7
Kvalitetsledning.....	7
Konferens/professionsmöten	8
Kvalitetssäkrade processer.....	8
Kärnprocesser	8
Stödprocesser	8
Systematiskt förbättringsarbete	9
Systematiska förbättringsprocesser.....	9
Egenkontroll	10
Verksamhetsbesök.....	10
Loggkontroller.....	10
Skolsköterskornas kvalitetsrapporter.....	10
Verksamhetschefens årsvisa kvalitetsberättelse.....	10
Patientsäkerhetsberättelse (PSB).....	10
Bilaga 1	13
Bilaga 2	14

Ledningssystemets omfattning

Verksamheter

Ledningssystemet omfattar de medicinska insatserna inom elevhälsan (EMI) från förskoleklass, grund- och gymnasieskolan samt grund- och gymnasiesärskolan anordnad av kommunen. Verksamhetens omfattning beskrivs i ansvarsfördelningen nedan. Antal skolsköterskor är 22,65 heltidstjänster fördelat på 26st skolsköterskor, samt 2,6 heltidstjänster skolläkare inklusive 0,3 skolläkare med ledningsansvar fördelat på 5 läkare, detta inom kommunala skolor.

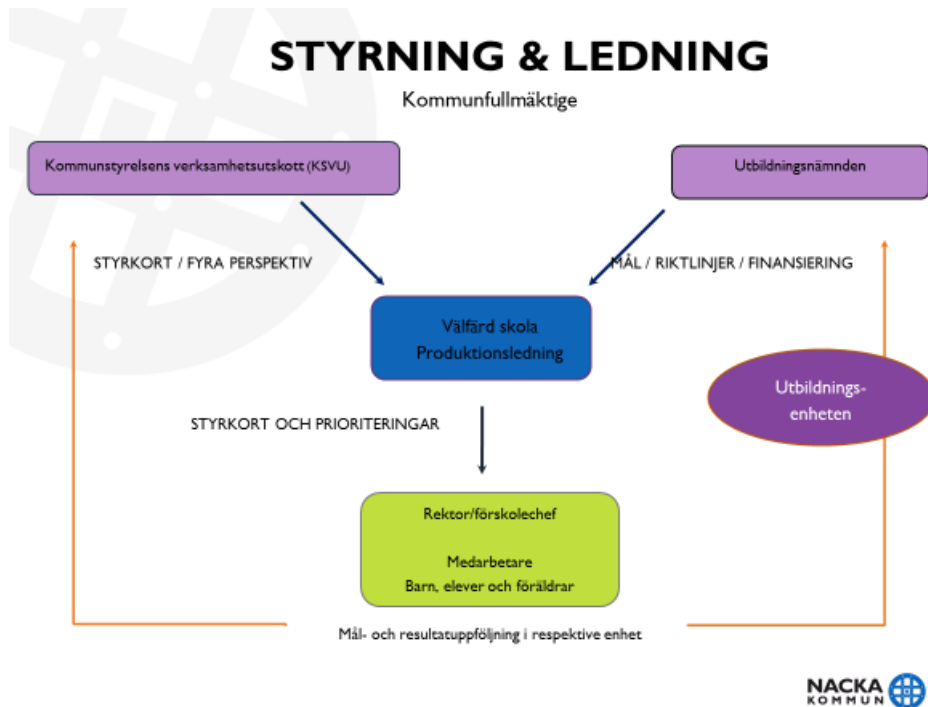
Lagar

Verksamheten baseras på gällande lagar, allmänna råd/ föreskrifter som reglerar innehåll, ledning och kvalitet. De finns samlade i bilaga 1.

Organisation

Vårdgivaren i Nacka kommun, kommunstyrelsens verksamhets utskott [KSVU] uppdrar till verksamhetschefen för de medicinska insatserna inom elevhälsan att utföra de uppgifter som ingår i arbetet med att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra kvaliteten.

Den centrala verksamheten är Barn och elevhälsan bestående av Enhetschef, bitr. enhetschef /verksamhetschef, samordnare för professionsgrupper; skolsköterskor, skolläkare, psykologer, kuratorer, pedagoger/logopedier. Profession grupper skolläkare och skolsköterskor benämns Elevhälsans medicinska insats [EMI] består av verksamhetschef och skolläkare med ledningsansvar. De har ett övergripande ansvar att stödja arbetet med verksamhetsutveckling, yrkesspecifik kompetensutveckling, kvalitetssäkring, uppföljning samt utvärdering.

Ansvarsfördelning

Vårdgivare KSVU är vårdgivare för de medicinska insatserna inom elevhälsan. Ledningen skall vara organiserad så att den tillgodoser hög patientsäkerhet och god kvalitet.

Vårdgivaren:

- fastställer årligen verksamhetens ledningssystem och använder det för att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra verksamhetens kvalitet
- antar årligen mål för verksamheten, följer upp och utvärderar verksamheten i den årliga patientsäkerhetsberättelsen
- har anpassat ledningssystemet till verksamhetens inriktning och omfattning
- utser, enligt Hälso- och sjukvårdslagen (HSL), verksamhetschef för de medicinska insatserna, anmälningsansvarig enligt Lex Maria samt informationssäkerhetsansvarig enligt Patientdatalagen

Verksamhetschef

Det ska, enligt HSL, inom all hälso- och sjukvård finnas en verksamhetschef som svarar för verksamheten och har det samlade ledningsansvaret.

Verksamhetschefen för elevhälsans medicinska insatser i Nacka kommun

- arbetsgivare / personalansvar för skolsköterskor
- tillsätta vikarie senast efter två veckor, vid vakans av skolsköterska
- ansvarar för att skolsköterskan ges tid att delta i kontinuerlig yrkesspecifik kompetensutbildning samt interna konferenser inom verksamheten/professionsmöten
- arbetsplatsanknuten introduktion samt arbetsmiljöansvar
- har ledningsansvar för verksamheten och verkar för hög patientsäkerhet och god kvalitet av vården
- uppdrar åt skolläkare med ledningsansvar att ansvara för diagnostik, vård och behandling

- ansvarar för, tillsammans med skolläkare med ledningsansvar att uppdatera metodhandboken
- är den person som såväl tillsynsmyndighet (IVO- Inspektionen för vård och omsorg) som elever, föräldrar, personal och rektor ska kunna vända sig till när det gäller frågor som rör verksamheten
- ansvarar för en årlig sammanställning av det kontinuerliga kvalitetsarbetet i en sammanhållen kvalitetsredovisning samt i en patientsäkerhetsberättelse baserat på skolsköterskornas och skolläkarnas årliga kvalitetsrapport
- ansvarar för att alla skolsköterskor har rätt kompetens
- ansvarar för att skolläkaren har rätt kompetens tillsammans med enhetschef och skolläkaren med ledningsansvar
- ansvarar för medicinsk kompetensutveckling inom de områden som verksamheten behöver tillsammans med skolläkaren med ledningsansvar
- verksamhetsanknuten introduktion av nyrekryterad personal i verksamheten tillsammans med skolläkare med ledningsansvar och introduktions skolsköterska

Skolläkare med ledningsansvar

Ansvarar för diagnostik, vård och behandling, vilket innebär

- ordination enligt generella direktiv för akut- och basläkemedel
- tillsammans med verksamhetschefen uppdatera metodhandboken
- strategiskt medicinskt utvecklingsarbete samt viss medicinsk kompetensutveckling

Rektor

Rektor har ansvar för skolans inre organisation och skall leda och samordna elevhälsoteamets insatser på skolan. Rektor har också ansvar för utrustning av skolsköterskemottagning, för att kravet på god vård och patientsäkerhet skall kunna uppfyllas bör rektor vid behov samråda med verksamhetschef för elevhälsans medicinska insatser.

- ansvara för att det finns ändamålsenliga lokaler samt städning och underhåll
- att mottagningen är adekvat utrustad enligt gällande lista som verksamhetschefen tillhandahåller
- ansvarar för att skolsköterskan ges information gällande elevhälsoteam EHT

För att skolsköterskan ska kunna arbeta patientsäkert och hinna med alla lagstadgade uppgifter som hälsobesök, kontroller och vaccinationer men även ha möjlighet att arbeta hälsofrämjande och förebyggande så är det viktigt att det finns tillräckliga resurser. Några bestämda nyckeltal finns inte men professionen i Sverige har erfarenhetsmässigt kommit fram till att ett elevantal på cirka 550 elever per heltidsanställd skolsköterska kan vara lämpligt. En anpassning nedåt på grund av områdets socioekonomiska faktorer bör beaktas.

Skolsköterska och skolläkare

Legitimerad skolsköterska/skolläkare arbetar under eget yrkesansvar och är väl förtrogna med innehållet i och arbetar efter riktlinjer i metodhandboken, där bland annat basprogrammet kring alla vaccinationer och hälsobesök ingår.

De deltar i yrkesspecifika professionsmöten och bidrar därmed till en systematisk kvalitetsutveckling av verksamheten. Skolsköterskan och skolläkaren är delaktiga i patientsäkerhetsarbetet genom att följa sitt åtagande, fastställda rutiner och metoder. De samverkar också med hälso- och sjukvård, socialtjänst, myndigheter och andra för elevernas bästa.

Skolsköterska och skolläkare har - som all personal i skolan – anmälningsplikt enligt 14 kap 1§ Socialtjänstlagen

Kompetenser

Kvaliteten säkerställs genom att alltid rekrytera sjuksköterska med specialistutbildning till distriktssköterska, barnsjuksköterska eller examen från skolsköterskeprogrammet.

Skolläkarna har specialistkompetens i barn- och ungdomsmedicin eller allmänmedicin.

Skolsköterskans och skolläkarens arbetssätt är salutogent och perspektivet hälsofrämjande samt förebyggande.

Samverkan

Hälso- och sjukvård

4 kap. 6 §

Vårdgivaren ska identifiera de processer enligt 2 § där samverkan behövs för att förebygga att patienter drabbas av vårdskada.

Det ska framgå av processerna och rutinerna hur samverkan ska bedrivas i den egna verksamheten.

Det ska genom processerna och rutinerna även säkerställas att samverkan möjliggörs med andra vårdgivare och med verksamheter inom socialtjänsten eller enligt LSS och med myndigheter.

Vi har kvalitetssäkrade rutiner för våra samverkansprocesser inom kommunen och mellan vår verksamhet och andra vårdgivare/organisationer enligt nedanstående lista.

Internt

Inom förvaltningen:

- Elevhälsoteam på skolan som rektor leder i syfte att samordna resurserna kring elevens lärandemiljö inom vilket skolsköterska i regel deltar. Skolläkare deltar när behov finns och i mån av tid.
- Professionsmöten sker varje månad och leds av verksamhetschefen i samverkan med skolläkaren med ledningsansvar i syfte att utveckla kompetens och verksamheten.
- Särskoleteamet, en av läkarna är medicinskt sakkunnig inför mottagande i grundsärskolan och vid uppföljning av individärenden.
- Särskoleteamet, medverkar en av skolläkarna med sin medicinska kompetens inför målgruppsbeslut och mottagande i gymnasiesärskolan.
- Systemadministratörsmöten för digitalt journalsystem leds av skolsköterska med ansvar för systemadministration i samverkan med verksamhetschef och skolläkare med ledningsansvar i syfte att säkra och utveckla systemet. Gruppen träffas regelbundet.
- Samverkansmöte med de andra professionsgrupperna sker på månatliga APT som leds av enhetschefen för Barn och Elevhälsan
- Samverkansmöte med ledningsgrupp sker var annan vecka där alla samordnare för de olika professionsgrupperna deltar tillika enhetschef och bitr enhetschef /verksamhetschef

Inom kommunen:

- Samverkan med verksamhetsstöd, Valfärd skola inom kommunen sker kontinuerligt.
- Chefsmöten där deltar enhetschef och bitr enhetschef/verksamhetschef samt alla rektorer och bitr rektorer kontinuerligt.
- Referensgrupp med rektorer och enhetschef och bitr enhetschef/verksamhetschef där elevhälsan på skolan är fokus träffas kontinuerligt.
- Upphandlingsenheten. Samverkan sker i samband med upphandling av förbandsmaterial
- Samverkan med kommunarkivarien sker kontinuerligt för avstämning angående rutiner för arkivering och journalhantering.

Externt

Multikompetenta samverkansteam

- Samverkan kring barn/unga med behov av stödinsatser från såväl kommun som landsting, (BUS), sker enligt överenskommelse mellan Stockholms läns landsting och kommunerna i Stockholms län. BUS-överenskommelsen omfattar barn under 18 år. En lokal överenskommelse inom Nacka kommun finns och parterna träffas fyra gånger per år. Enhetschef representerar Elevhälsan.
- Ungdomsmottagning och Barn- och ungdomspsykiatri dvs verksamheter för första linjens psykiatri för unga har sedan flera år en etablerad kontakt med elevhälsan. Elever i årskurs åtta besöker ungdomsmottagningen.
- Samverkan med landstinget, Remissgruppen för utredning av neuropsykiatriska funktionsnedsättningar
- Barnhälsovården
- Barnläkarmottagningar
- Primärvården
- Hörselhabilitering inom Stockholms läns landsting
- Ledningsansvariga skolsköterskor/verksamhetschefer i kommuner inom Stockholms län
- Regionalt verksamhetschefsnätverk
- Samverkansmöte med Karolinska Institutet, för verksamhetsförlagd utbildning inom EMI för specialistutbildning för legitimerade sjuksköterskor (VFU- handledning)
- Systemadministratörsmöten, journaldatorsystem, PMO
- Samverkan med Stockholms läns landsting, Centrum för epidemiologi och samhällsmedicin (CES) angående digital elevhälsoenkät samt elevernas arbetsmiljöfrågor.
- Samverkan med Stockholms läns landsting, Centrum för arbets- och miljömedicin (CAMM) angående allergi- och arbetsmiljöfrågor.

Ledningssystemets innehåll

Kvalitetsledning

Verksamhetschef i samråd med skolläkaren med ledningsansvar ansvarar för innehåll, kvalitet och utveckling av verksamheten. I detta ingår verksamhetsplan, inriktningsmål och basprogram.

Verksamheten kvalitetssäkras genom att ha rutiner för.

- omvärldsanalys av forskning och utveckling samt erfarenheter
- hur egenkontroll genomförs

- hur risker och medicinska avvikelser identifieras
- hur synpunkter och klagomål hanteras
- skolsköterskornas årliga kvalitetsredovisningen

Detta dokumenteras i en årlig sammanfattande kvalitetsredovisning och i en patientsäkerhetsberättelse.

Konferens/professionsmöten

All personal inom de medicinska insatserna inom elevhälsan träffas en gång i månaden. Mötets innehåll utgår från en fastställd agenda där systematiskt förbättringsarbete är ett återkommande tema. Varje läsår startar med planeringsdagar och avslutas med en utvärderingsdag.

Kvalitetssäkrade processer

I metodhandbok finns alla processer för de medicinska insatserna inom elevhälsan beskrivna. Där beskrivs vad som ska göras och av vem samt när och hur det ska göras. Vi arbetar förebyggande och hälsofrämjande. Arbetet baseras utifrån evidensbaserade metoder såsom forskning, beprövad erfarenhet samt målgruppsundersökningar

Kärnprocesser

- Hälsobesök av skolsköterska förskoleklass, årskurserna 2, 4, 6 och 8 samt gymnasiet årskurs 1
- Hälsobesök av skolläkare i förskoleklass
- Hälsobesök hos skolläkare och skolsköterska vid behov för alla elever nyanlända från annat land.
- Regelbundna skolläkarmottagningar för elever med skolrelaterade problem eller medicinska frågeställningar rörande barnets utveckling.
- Öppen mottagning - prevention och upplysning (livsstilsrelaterade frågor, hälsa, beroendeproblematik, våld i nära relationer, frånvaro, likabehandling)
- Vaccinationer enligt nationellt barnvaccinationsprogram samt kompletterande vaccinationer
- Screeningskontroller, tillväxt, syn, hörsel och rygg
- Akut omhändertagande och enklare sjukvård
- Dokumentation/Journalhantering
- Remisshantering
- Läkemedelshantering
- All personal inom EMI deltar regelbundet i EHT på skolorna

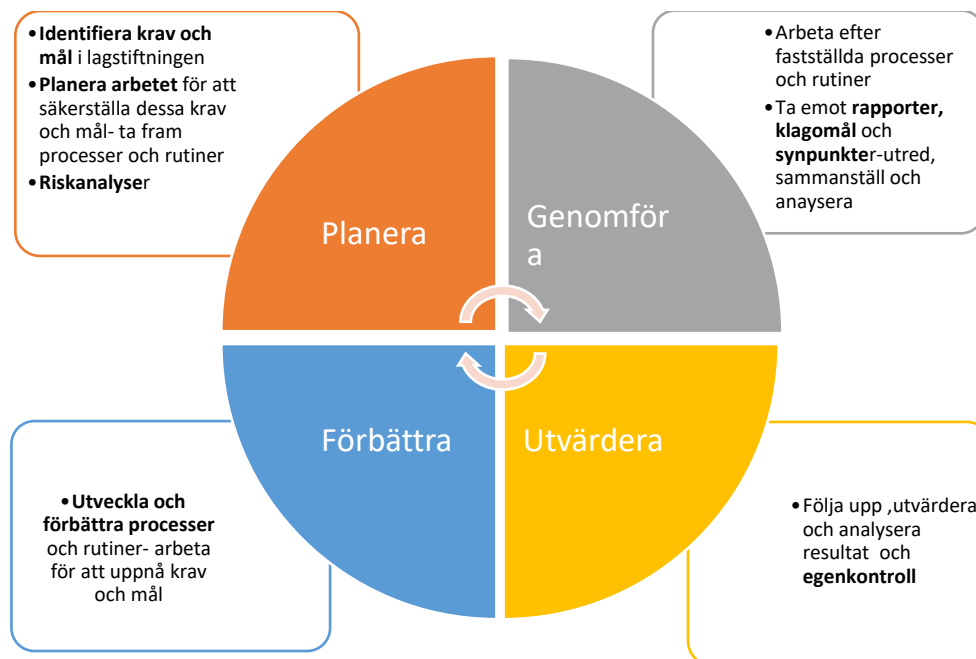
Stödprocesser

- Rekrytering/introduktion av ny personal inom EMI
- Lokaler och inventarier
- Underhåll av medicintekniska produkter
- Administration av datorjournalssystem Lokala systemadministratörer ger kontinuerlig utbildning och uppföljning av det kommungemensamma IT-stödet för journalföring, PMO till skolsköterskor och skolläkare
- Upphandling/inköp av vaccinationer, läkemedel, sjukvårdsmaterial samt övriga varor och tjänster
- Omhändertagande av riskavfall
- Basalhygien
- Verksamhetsförlagd utbildning

Systematiskt förbättringsarbete

Skolsköterskor och skolläkare är delaktiga i det systematiska förbättringsarbetet genom att följa verksamhetens processer, fastställda rutiner och metoder samt att delta i professionsmöten. De ska även uppmärksamma och rapportera eventuella patientsäkerhetsrisker i verksamheten.

Bilden visar grunden i uppbygganden av ledningssystemet samt det systematiska förbättringsarbetet. De inre pilarna visar på fasernas tidsordning och att kvalitetsarbetet alltid pågår. Eftersom kvaliteten ständigt ska utvecklas och säkras blir ett ledningssystem aldrig färdigt.

Systematiska förbättringsprocesser

Risk- och händelseanalyser

Medarbetaren identifierar och rapporterar omgående risker och negativa händelser enligt fastställd rutin som finns i EMI:s: metodbok på Intranätet

Hantering av klagomål och synpunkter

Vi följer kommunens rutiner för klagomål och synpunkter som innebär att anmälan om klagomål kan göras via kommunens e-tjänst. Vårdnadshavare kan också vända sig till respektive skolsköterska, skolläkare eller verksamhetschef alternativt rektor som ansvarar för att ta emot klagomålet. Ytterst ansvarig för klagomål i skolans medicinska insatser vilar på verksamhetschefen som vidtar åtgärder i verksamheten för att minimera risken för upprepning.

Systematisk elevmedverkan

Vi planerar att göra eleverna delaktiga genom målgruppsundersökning/uppföljning av hälsosamtalen i årskurs 4, åk8 och gymnasiet år 1. Där är utformning av enkät innehåll om elevernas upplevelser av sitt hälsosamtal i syfte att utveckla innehåll och genomförandet av hälsosamtalen via ett fastställt formulär.

Skolsköterskan sammanställer och dokumenterar synpunkterna i den årliga kvalitetsrapporten. Erfarenhetsutbyte sker vid de månatliga professionsmötena.

Delaktighet i kvalitetsarbetet

Skolsköterskor/skolläkare görs delaktiga genom

- att vid de månatliga professionsmöten gemensamt identifierar och reflekterar kring behov av förändringar av metoder och rutiner kring vårt arbetssätt
- att tillsammans analyserar klagomål, risker och negativa händelser i verksamheten som underlag för åtgärdsplaner
- att tillsammans i verksamheten omvärldsbevaka och gemensamt planera verksamhetens prioriterade utvecklings- och förändringsarbete
- att introducera nyanställd personal enligt ett introduktionsprogram där mentor utses
- årlig bedömning av kompetensutvecklingsbehov både i grupp och individuellt

Egenkontroll

Verksamhetsbesök

Verksamhetsbesöken genomförs av verksamhetschefen utifrån en strukturerad mall (metodhandboken) som innehåller granskning av verksamhetens förutsättningar för att klara uppdraget till exempel, lokal och utrustning samt journal- och läkemedelshantering.

Loggkontroller

Loggkontroller sker regelbundet enligt lokala anvisningar (Se Bilaga 2 Årshjul)

Skolsköterskornas kvalitetsredovisningar

Kvalitetsrapporten ifylls efter läsårets slut av skolsköterskorna. Kvalitetsredovisningen innehåller granskning av måluppfyllelsen i verksamheten.

Strukturerad mall finns i metodhandboken. Kvalitetsredovisningen samlas in, sammanställs och bedöms av verksamhetschefen i samverkan med skolläkare med ledningsansvar.

Verksamhetschefens årsvisa kvalitetsredovisning

Med underlag från skolsköterskorna kvalitetsredovisningen, egenkontroller, statistik från journaldatasystemet samt uppföljning av verksamhetsplanen analyserar och bedömer verksamhetschefen den samlade måluppfyllelsen i en verksamhetsgemenskap sammanhållen kvalitetsredovisning för elevhälsans medicinska verksamhet (inom vilken patientsäkerhetsberättelsen ingår som en del). Denna kvalitetsredovisningen lämnas till enhetschef som sammanställer den kommungemensamma kvalitetsredovisningen för Barn och Elevhälsan.

Patientsäkerhetsberättelse (PSB)

PSB beskriver hur det systematiska patientsäkerhetsarbetet har bedrivits. Den upprättas årligen av verksamhetschefen enligt mall från SKL och är vårdgivaren tillhanda senast 1 mars.

Av PSB framgår följande:

- hur arbetet med att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra verksamhetens kvalitet har bedrivits under föregående kalenderår,
- vilka åtgärder som har vidtagits för att säkra verksamhetens kvalitet,
- och vilka resultat som har uppnåtts

Av PSB framgår även hur:

- ansvaret har varit fördelat,
- patientsäkerheten genom egenkontroll har följts upp och utvärderats,
- samverkan har möjliggjorts för att förebygga att patienter drabbas av vårdskada,
- risker för vårdskador har hanterats
- händelserapporter har hanterats, och inkomna klagomål och synpunkter som har betydelse för patientsäkerheten har hanterats

Av patientsäkerhetsberättelsen framgår även hur många händelser/avvikelserapporter som har inkommit under föregående kalenderår och hur många vårdskador som har bedömts som allvarliga och anmälts enligt Lex Maria.

Vår PSB beskriver åtgärder, resultat samt kommande års strategiska mål och utvecklingsbehov. Vårdgivaren fattar inriktningsbeslut med ledning av PSB om kommande årsmål och prioriteringar.

Christina Leach

Bitr enhetschef / Verksamhetschef EMI

Barn och elevhälsan

Välfärd skola

Nacka kommun

Bilagor

- Bilaga 1 Förteckning över Aktuella Lagar, föreskrifter och allmänna råd. Även handböcker och vägledningsdokument från socialstyrelsen
- Bilaga 2 EMI:s Årshjul för systematiskt förbättringsarbete

Bilaga 1

Lagar, föreskrifter och allmänna råd som styr de medicinska insatserna i elevhälsan

- Skollagen SL (2010:800)
- Hälso- och sjukvårdslagen HSL(1982:763)
- Patientsäkerhetslagen PSL (2010:659)
- Patientdatalagen PDL (2008:355)
- Offentlighet och Sekretesslagen OSL (2009:400)
- Arkivlagen AL (1990:782)
- Personuppgiftslagen PUL (2008:187)
- Arbetsmiljölagen AML (1977:1160)
- Socialtjänstlagen SoL (2001:453)
- Smittskyddslagen (2004:168)
- Förvaltningslagen FL (1986:223)
- Skadeståndslagen SkL (1972:207)

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd

- SOSFS 2011:9 Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete.
- SOSFS 2005:28 Anmälningsskyldighet enligt Lex Maria
- SOSFS 2000:1 Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om läkemedelshantering
- SOSFS 2008:1 Socialstyrelsens föreskrift om användning av medicintekniska produkter i hälso- och sjukvården
- SOSFS 2008:14 Informationshantering och journalföring i hälso- och sjukvården
- HSLF-FS 2016:51 Folkhälsomyndighetens föreskrifter om vaccination av barn i enlighet med det allmänna vaccinationsprogrammet för barn
- SOSFS 2008:1 Socialstyrelsens föreskrifter om användning av medicintekniska produkter i hälso- och sjukvården

Socialstyrelsens riktlinjer och handböcker

- Vägledningsdokument för elevhälsan, Socialstyrelsen och Skolverket
- Informationshantering och journalföring – webbaserad handbok till stöd för SOSFS 2008:14
- Risk och händelseanalys -handbok för patientsäkerhetsarbete, 2015
- Strukturerad journalgranskning – handbok för patientsäkerhetsarbete, 2007
- Att styra och leda för ökad patientsäkerhet – vägledning för vårdgivare, 2011
- Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete, handbok för tillämpning av föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete, 2012
- Din skyldighet att informera och göra patienten delaktig - handbok för vårdgivare, chefer och personal, 2012

Arbetsmiljöverkets föreskrifter

- Arbetsmiljöverkets föreskrifter om medicinska kontroller i arbetslivet (2005:06)
- FNs barnkonvention

Bilaga 2

